

ת"פ 48211/01/17 - מע"מ רחובות נגד ניר גהלי

בית משפט השלום ברחובות

ת"פ 48211-01-17 מע"מ רחובות נ' גהלי

בפני
התביעה
נגד
הנאשם

כבוד השופטת, סגנית הנשיאה אפרת פינק
מע"מ רחובות

ניר גהלי ע"י ב"כ עו"ד עדי ארליך

החלטה

לפניי בקשת הנאשם לביטול כתב האישום לאור דוקטרינת הביקורת המנהלית או מטעמים של הגנה מן הצדק.

מבוא וטענות הצדדים

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו 36 עבירות של מסירת ידיעה כוזבת או מסירת דו"ח או מסמך אחר הכוללים ידיעה כאמור, במטרה לחמוק או להשתמט מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו - 1975, ועבירה של ניהול ספרי חשבונות כוזבים במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב)(6) לחוק.

לפי כתב האישום, הנאשם עסק בהוראת אלקטרוניקה בקריה ללימודי הנדסה וטכנולוגיה. הנאשם נרשם כעוסק מורשה. בין השנים 2008 - 2014 הוציא הנאשם למכללה 132 חשבוניות מס עבור הרצאות בסכום של 1,552,916 ₪ (לא כולל מע"מ), והמס המגיע בגין עמד על 258,524 ₪. הנאשם לא כלל בדו"חות התקופתיים שהגיש למנהל מס ערך מוסף את מלוא העסקאות שביצע ודיווח רק על סכום של 637,466 ₪ והמס בגין עמד על 108,670 ₪. הנאשם העלים עסקאות בסכום של 915,450 ₪ ולא שילם בגין מס בסכום של 149,854 ₪. בנוסף, ניהל הנאשם ספרי הנהלת חשבונות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס.

2. הנאשם הגיש בקשה לביטול כתב האישום לאור דוקטרינת הביקורת המנהלית או מטעמים של הגנה מן הצדק. לטענת באת כוח הנאשם, החלטת התביעה לדחות את בקשתו של הנאשם להמרת כתב האישום בכופר מפלה אותו ביחס לנאשמים רבים אחרים, שעניינם דומה או חמור יותר, וכתב האישום נגדם הסתיים בתשלום כופר. עוד טענה באת כוח הנאשם, כי התביעה לא הציגה כל הסבר מניח את הדעת לאבחנה בינו ובין מקרים דומים אחרים שאותם הציגה. לטענתה, השיקולים שעל התובע לשקול בבקשת כופר לפני כתב האישום דומים לשיקולים שיש לשקול לאחר הגשת כתב האישום וההבדל היחיד הוא במיהות מקבל ההחלטות. בשל הפלייתו של הנאשם עתרה באת כוחו לבטל את כתב האישום מחמת אכיפה בררנית.

עוד הוסיפה באת כוח הנאשם וטענה, כי העבירות אותן עבר הנאשם אינן מעבירות המס החמורות ביותר וגם סכומי ההעלמה אינם גבוהים. יתר על כן, הנאשם נעדר עבר פלילי, והוא עשה מאמץ רב על מנת להסיר את מחדליו.

3. התביעה טענה, לעומת זאת, כי לא נפל כל פגם בהחלטה שלא לסיים התיק בעניינו של הנאשם בהמרת כתב האישום בכופר ואין מקום להתערב בשיקול הדעת של התביעה. לטענתה, אין לנאשם זכות קנויה לסיום ההליך בכופר. עוד טענה, כי בטרם הגשת כתב האישום ניתנו לנאשם מספר הזדמנויות להסיר את מחדליו, אולם הבקשה להמרת כתב האישום בכופר הוגשה רק לאחר הגשת כתב האישום. לטענתה, המקרים שאליהם הפנתה באת כוח הנאשם עניינם בבקשות כופר לפני הגשת כתב האישום ולא אחריו. עוד טענה, כי השיקולים לסיום ההליך בכופר לאחר הגשת כתב האישום שונים מהשיקולים לסיום ההליך קודם להגשת כתב האישום, וזאת בהתאם להנחיות היועץ המשפטי לממשלה. לטענתה, גם ישנן אבחנות נוספות בין המקרה הנדון לתיקים שאליהם הפנתה באת כוח הנאשם, כמו למשל נסיבות אישיות חריגות או עבירות מס שונות. יתר על כן, הנאשם ביצע עבירות חמורות במטרה להתחמק מתשלום מס וזאת באופן שיטתי ולאורך תקופה ממושכת.

מכאן טענה התביעה, כי במקרה הנדון לא מתקיימים התנאים לביטול כתב האישום לפי דוקטרינת הביקורת המנהלית או מחמת הגנה מן הצדק, וזאת משום שהנאשם לא הופלה ביחס לאחרים, שעניינם שונה מזה של הנאשם.

דין

4. האם יש מקום להתערב בהחלטת התביעה שלא לסיים ההליך בעניינו של הנאשם בהמרת כתב האישום בתשלום כופר?

5. ככלל, בית המשפט אינו משמש כ"תובע על" ואינו מחליף את שיקול דעתה של התביעה בשיקול דעתו, אלא במקרים חריגים בלבד (ראו, למשל: בג"צ 3884/16 פלונית נ' השר לביטחון פנים, בפסקה 40 (20.11.17); בג"צ 9443/16 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' פרקליט המדינה (15.8.17); בג"צ 5699/07 פלונית נ' היועץ המשפטי לממשלה, בעמ' 49 (26.2.08); בג"צ 5675/04 התנועה לאיכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד נט(1) 199, 208 (2004)).

6. עם זאת, שיקול דעתה של התביעה אינו נקי מכל ביקורת. שתי דוקטרינות מרכזיות התפתחו, במהלך השנים, לבחינת סוגיית התערבות בית המשפט בשיקול דעתה של התביעה: האחת, דוקטרינת ההגנה מן הצדק; והשנייה, דוקטרינת הביקורת המנהלית (על היחס ביניהן, ראו: (רע"פ 1611/16 מדינת ישראל נ' ורדי, בעמ' 19 (31.10.18); רענ ג די "דוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים", ספר אליהו מצא (2015), 529)).

7. החלטת התביעה שלא לסיים ההליך בעניינו של הנאשם בהמרת כתב האישום בכופר תיבחן, אפוא, לאור הכללים שהותוו בחוק ובפסיקה לעניין התערבותו של בית המשפט בהחלטות התביעה. משמע, שכלל, לא יתערב בית המשפט בשיקול דעתה של התביעה, אלא אם ההחלטה עומדת בסתירה מהותית

- לעקרונות של צדק או הגינות משפטית, או שנפלו פגמים מנהליים, שיש בהם כדי להצדיק את ההתערבות.
8. בבחינת החלטת התביעה בעניינו של הנאשם, יש לפנות תחילה להנחיות היועץ המשפטי לממשלה, המתוות את שיקול דעת התביעה בהחלטה על סיום הליך בעיכוב הליכים.
9. שיקול הדעת של התביעה ביחס לעיכוב הליכים פליליים לאחר הגשת כתב אישום, לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי, [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982, הוסדר בהנחיית היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.3030 שכותרתה "עיכוב הליכים פליליים" (27.7.14) (להלן - **"ההנחיה הכללית בדבר עיכוב הליכים"**).
10. לפי סעיף 2.1 להנחיה הכללית בדבר עיכוב הליכים, החלטה לעכב הליכים תינתן רק על יסוד "טעמים יוצאי דופן, הנובעים מנסיבות מיוחדות של העבירה או מנימוקים אישיים מיוחדים של הנאשם".
11. סוגיית עיכוב הליכים בעבירות מס הוסדרה בהנחיה ייחודית של היועץ המשפטי לממשלה מספר 4.3031 שכותרתה "עיכוב הליכים בעבירות פיסקליות וכלכליות" (1.12.2002) (להלן - **"ההנחיה עיכוב הליכים בעבירות מס"**). הנחיה זו, המתמקדת בעבירות מס, עניינה הן בעיכוב הליכים לפני כתב אישום והן בעיכוב הליכים לאחר כתב אישום, לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי.
12. סעיף 7 להנחיית עיכוב הליכים בעבירות מס מונה את השיקולים שעל התובע לשקול בהחלטה על עיכוב הליכים פליליים בעבירות כופר, כאמור:

7.1 שיקולים בעד עיכוב הליכים

- (א) קולת העבירה - סכום השמטה קטן יחסית, מידת האשם של הנאשם, פסיקת בית המשפט במקרים דומים.
- (ב) מידת מעורבותו ויזמתו של הנישום בביצוע העבירה (עברין עיקרי מול נגרר).
- (ג) מצב אישי של הנישום - גיל מבוגר, מחלה קשה או נכות, אסון אישי וכיוצא באלה...
- (ד) מצבם של בני משפחה התלויים בנאשם.
- (ה) העניין הציבורי של הבאת הנישום לדין - הנזק מניהול המשפט יעלה על התועלת שבו, העומס על מערכת המשפט ומשקל ההרתעה.
- במקרים חריגים ילקחו בחשבון גם:
- (ו) היותו של המבקש נכה צה"ל ורקע בטחוני אחר, ותרומתו לציבור.
- (ז) מידת שיתוף הפעולה של הנישום במהלך החקירה.
- (ח) חלוף זמן קיצוני - אם העיכובים לא נגרמו על ידי הנאשמים.

7.2 שיקולים נגד עיכוב ההליכים

- (א) עברין מועד - הרשעות קודמות, עבירה חוזרת, הוטל כופר בעבר.
- (ב) חומרת העבירה - משך ביצועה, אי הסרת המחדל, סכום ההעלמה.
- (ג) עבירה של מייצג במסגרת תפקידו כמייצג.
- (ד) גורם ההרתעה בענפים מסוימים (ענפים שהעבירות בהם הפכו "למכת מדינה").
- (ה) עבירה בתחום שיש בו חובת אמון או נאמנות.

(ו) מקום בו נוסף לעבירה בתחום המס, נעברו עבירות לפי חוק העונשין, התשל"ז - 1977 או לפי כל דין אחר.

(ז) הוצע לנאשם לשלם כופר בעבר והנאשם סירב לשלמו.

(ח) היות העבירה עבירת מס מהותית, המלווה בכוונה להתחמק ממס."

13. במבוא להנחיית עיכוב הליכים בעבירות מס צוין, כי ההנחיה באה להוסיף על ההנחיה הכללית בדבר עיכוב הליכים. יתר על כן, לפי סעיף 1.3 להנחיית עיכוב הליכים בעבירות מס, לאחר הגשת כתב אישום הסמכות להחליט בבקשות כופר טעונה אישור היועץ המשפטי לממשלה, וזאת בהתאם לסעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי.
14. משמעות הדבר, כי בעוד שלפני כתב האישום הנחיית עיכוב הליכים בעבירות מס עומדת כשלעצמה, לאחר הגשת כתב אישום, הנחיית עיכוב הליכים בעבירות מס באה להוסיף על ההנחיה הכללית בדבר עיכוב הליכים.
15. אמנם, השיקולים שיש לשקול, לפי הנחיית עיכוב הליכים בעבירות מס, לפני ואחרי כתב האישום - זהים. אולם, לאחר הגשת כתב אישום נוספים על שיקולים אלו גם שיקולים הנובעים מההנחיה הכללית בדבר עיכוב הליכים. גם מיהות מקבל ההחלטה שונה. לאחר הגשת כתב אישום ההחלטה בידי היועץ המשפטי לממשלה, או מי שהוא הסמיך לכך.
16. הנה כי כן, לאחר הגשת כתב אישום, נוסף על השיקולים הנובעים מהנחיית עיכוב הליכים בעבירות מס, ישקול היועץ המשפטי לממשלה, או בא כוחו, גם אם ישנם "טעמים יוצאי דופן, הנובעים מנסיבות מיוחדות של העבירה או מנימוקים אישיים מיוחדים של הנאשם", בהתאם להנחיה הכללית בדבר עיכוב הליכים.
17. במקרה הנדון, הבקשה להמרת כתב האישום בכופר הוגשה לאחר הגשת כתב האישום. לפיכך, יש לבחון את החלטת התביעה שלא להמיר את כתב האישום בכופר בעניינו של הנאשם, לאור השיקולים המפורטים בסעיף 7 להנחיית עיכוב הליכים בעבירות מס יחד עם ההוראה שבהנחיה הכללית בדבר עיכוב הליכים, שלפיה יש לבחון קיומם של טעמים יוצאי דופן הנובעים מנסיבות מיוחדות של העבירה או מנימוקים אישיים מיוחדים.
18. בהקשר זה, היה על באת כוח הנאשם להראות, כי ביישום השיקולים שלעיל, המפורטים בשתי ההנחיות הנזכרות של היועץ המשפטי לממשלה, הופלה הנאשם ביחס לאחרים.
19. לעניין זה פרטה באת כוח הנאשם רשימה של 7 מקרים שבהם לטענתה, הסתיימו הליכים בכופר, בעניינם של נאשמים אחרים, למרות שנסיבותיהם דומות או אף מחמירות מעניינו של הנאשם. כן טענה כי ישנם מקרים רבים אחרים באתר רשות המסים.
20. דא עקא, כי לא עלה בידי באת כוח הנאשם לעמוד בנטל המוטל עליה להראות כי הנאשם הופלה ביישום הנחיות היועץ המשפטי לממשלה. באת כוח הנאשם פרטה מקרים שאינם דומים לעניינו, וזאת משום שבכל אותם מקרים, מדובר היה בעיכוב הליכים לפני הגשת כתב אישום ולא בעיכוב הליכים אחריו. מכאן, שבכל אותם מקרים, לא היה על הנאשמים להראות קיומם של "טעמים יוצאי דופן, הנובעים

מנסיבות מיוחדות של העבירה או מנימוקים אישיים מיוחדים של הנאשם", בהתאם להנחיה הכללית בדבר עיכוב הליכים, אלא היה עליהם אך להראות קיומם של שיקולים המפורטים בהנחיית עיכובים הליכים בעבירות מס.

21. יתר על כן, התביעה הוסיפה ופרטה, כי גם בדקה את כל החלטות התביעה בבקשות לעיכוב הליכים לאחר כתב אישום בעבירות מע"מ בשנים האחרונות. מבדיקה זו עולה, כי 9 מתוך 12 בקשות נדחו ורק שניים התקבלו, על יסוד נסיבותיהם המיוחדות. כן הדגישה התביעה, בהקשר זה, כי בחלק מהבקשות שנדחו מדובר היה בסכומי מחדל הנמוכים אף מעניינו של הנאשם.

22. הנה כי כן, לא די בכך הנאשם נעדר עבר פלילי ושסכומי המחדל בעניינו של הנאשם אינם גדולים יתר על המידה, וגם אין די בכך שהסיר את המחדל. בסופו של דבר, הנאשם מואשם בביצוע 36 עבירות מסירה ידיעה כוזבת במטרה לחמוק מתשלום מס, לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק ועבירה אחת של ניהול ספרי חשבונות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס, לפי 117(ב)(6) לחוק. במשך כ-6 שנים הוציא הנאשם למכללה 132 חשבוניות מס. הנאשם לא כלל בדו"חות התקופתיים שהגיש למנהל מס ערך מוסף את מלוא העסקאות שביצע, העלים עסקאות בסכום של 915,450 ₪ ולא שילם בגין מס בסכום של 149,854 ₪. בנוסף, ניהל הנאשם ספרי הנהלת חשבונות כוזבים במטרה להתחמק מתשלום מס. אין מדובר, אפוא, בעבירה אחת או מעידה אחת פעמית, אלא בדפוס פעולה ובהיקפים לא קטנים.

23. הנאשם לא הרים את הנטל להראות קיומם של טעמים יוצאי דופן, הנובעים מנסיבות מיוחדות של העבירה או מנימוקים אישיים מיוחדים של הנאשם, וגם לא הראה כי נסיבותיו האישיות דומות לנסיבות באותם מקרים שבהם החליט היועץ המשפטי לממשלה על עיכוב הליכים לאחר הגשת כתב אישום.

24. לאור כל האמור, לא מתקיימת עילה להתערב בשיקול דעתה של התביעה שלא לסיים ההליך בעניינו של הנאשם בהמרת כתב האישום בכופר, וזאת משום שלא הונחה תשתית מספקת לשכנע את בית המשפט שהחלטת התביעה מפלה את הנאשם, כטענתו, או עומדת בסתירה מהותית לעקרונות של צדק.

25. לפיכך, אין מקום לביטול כתב האישום, ובקשת הנאשם - נדחית.

ההליך יימשך כסדרו.

המזכירות תמציא ההחלטה לבאי כוח הצדדים.

ניתנה היום, י"ג אלול תשע"ט, 13 ספטמבר 2019, בהעדר הצדדים.

